

Vergaderjaar 2024–2025

31 332

Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen

Nr. 109

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2025

Iedere leerling in het funderend onderwijs moet goed leren lezen, schrijven en rekenen. De beheersing hiervan is essentieel voor succes op school én om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Dit kabinet is er alles aan gelegen om goed onderwijs in deze vaardigheden te ondersteunen. Eén van de sleutels hiervoor is een helder en concreet curriculum waarin lezen, schrijven en rekenen een centrale plaats innemen.

De afgelopen jaren heeft Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) hier hard aan gewerkt door kerndoelen te ontwikkelen samen met leraren, vakexperts en het onderwijsveld. Op 4 april jl. heeft SLO de definitieve conceptkerndoelen voor de leergebieden Nederlands en rekenen en wiskunde voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs aan het Ministerie van OCW opgeleverd.¹ Ook leverde SLO voor het (voortgezet) speciaal onderwijs de definitieve concepten van de functionele kerndoelen voor deze leergebieden op.² Daarnaast zijn de afgelopen tijd de eerste conceptexamenprogramma's geactualiseerd die komend schooljaar door circa 150 scholen worden beproefd. Uw Kamer ontvangt hierbij de kerndoelensets en de laatste twee adviezen van de wetenschappelijke Curriculumcommissie.

Meer aandacht voor lezen, schrijven en rekenen in de kerndoelen

De conceptkerndoelen voor Nederlands en rekenen en wiskunde zijn in de afgelopen maanden samen met leraren, vakexperts en advieskringen verder aangescherpt naar aanleiding van de motie Soepboer (NSC) c.s.³

¹ Conform toezegging TZ202410-118 (16 oktober 2024) en TZ202502-084 (12 februari 2025).

² De functionele kerndoelen zijn bestemd voor leerlingen in het speciaal onderwijs die zeer moeilijk leren of een meervoudig beperking hebben en leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs die uitstromen naar dagbesteding of arbeidsmarkt.

³ Kamerstukken 2024–2025 I, 31 293, nr. 766.

Hierin werd verzocht om middels een spoedopdracht aan SLO het aantal kerndoelen terug te brengen, om zo meer te focussen op lezen, schrijven en rekenen en overladenheid van het curriculum tegen te gaan. De voorliggende definitieve conceptkerndoelen voldoen geheel aan deze opdracht.

SLO heeft samen met het onderwijsveld en de oorspronkelijke kerndoe-lenteams het aantal kerndoelen namelijk teruggebracht van negentien naar negen voor Nederlands en van vijftien naar negen voor rekenen en wiskunde.⁴ Door deze aanscherping is de samenhang tussen de conceptkerndoelen bevorderd, eventuele overlap tussen de conceptkerndoelen eruit gehaald, de focus gelegd op enkel de wettelijk verplichte onderdelen en daardoor de overladenheid van het curriculum teruggedrongen. Ook wordt geborgd dat de aanpak van lezen, schrijven en rekenen beter terugkomt in alle leergebieden. De in de ontwikkelfase geraadpleegde leraren geven aan een meerwaarde te zien in deze aangepaste versie omdat het zorgt voor meer focus en duidelijkheid op over wat echt belangrijk is om leerlingen te leren. Er is op deze manier meer aandacht voor lezen, schrijven en rekenen in het gehele curriculum, terwijl de door het onderwijs en de wetenschap gewaardeerde concrete formuleringen van de eind vorig jaar opgeleverde kerndoelen behouden zijn gebleven.

De opdracht om het aantal kerndoelen terug te brengen zal SLO ook uitvoeren voor de overige leergebieden. Deze worden naar verwachting voor het eind van 2025 opgeleverd. Dit alles zal resulteren in een coherent, concreet en praktisch toepasbaar curriculum voor leraar en leerling, waarin de basisvaardigheden centraal staan.

Scholen kunnen aan de slag

Het opleveren van de definitieve conceptkerndoelen voor Nederlands en rekenen en wiskunde is een belangrijke mijlpaal en weerspiegelt de prioriteit die dit kabinet geeft aan het verbeteren van de prestaties van leerlingen op lezen, schrijven en rekenen. Met deze kerndoelen hebben leraren houvast om goed en eigentijds onderwijs te geven in leergebieden die essentieel zijn. Immers: als je als leerling goed kunt rekenen, kun je ook bij economie en scheikunde meer leren. En als je goed kunt lezen, is het makkelijker om bij geschiedenis bronteksten te analyseren.

Ook in het curriculumdebat van oktober 2024 werd door uw Kamer onderstreept hoe belangrijk het is dat we vaart maken met de herziening van de kerndoelen voor Nederlands en rekenen en wiskunde. Hier is dan ook vol op ingezet, zodat er voor de herziening van deze kerndoelen geen vertraging wordt opgelopen. De definitieve conceptkerndoelen voor de leergebieden Nederlands en rekenen en wiskunde zijn daartoe gelijk al opgenomen in een (concept) algemene maatregel van bestuur (hierna: AMvB). Het ontwerpbesluit wordt vandaag in consultatie gebracht; onderdeel daarvan is de openbare internetconsultatie.⁵ De beoogde inwerkingtredingsdatum van het ontwerpbesluit is 1 augustus 2026. De kerndoelen voor de leergebieden Nederlands en voor rekenen en wiskunde zullen de huidige kerndoelen vervangen, nadat ze zijn vastgelegd in een AMvB. Om geen vertraging op te lopen is het daarbij van groot belang dat het Wetsvoorstel Herziening wettelijke grondslagen kerndoelen een soepele parlementaire behandeling kent, zodat de AMvB

⁴ In het belang van lezen, schrijven en rekenen zijn voor deze leergebieden meer kerndoelen geformuleerd dan dat dit voor de overige leergebieden zal gelden. Voor de overige leergebieden geldt dat SLO als uitgangspunt hanteert dat het aantal kerndoelen per leergebied gelijkgetrokken moet worden met het aantal domeinen dat onder een leergebied valt.

⁵ https://www.internetconsultatie.nl/kerndoelen_nlrw

tijdig ter advisering aan de Raad van State kan worden aangeboden. Vanwege het tot uitvoering brengen van de spoedopdracht kent het AMvB-traject een strak tijdspad. Indien hierin vertraging wordt opgelopen is het onhaalbaar de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 augustus 2026 te halen. Aangezien het onwenselijk is om de kerndoelen gedurende het schooljaar te wijzigen zal dit betekenen dat de herziening van de kerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde met een jaar moet worden uitgesteld.

Scholen hoeven niet te wachten om met deze kerndoelen te gaan werken. Zij kunnen er per direct mee aan de slag en het kabinet juicht het toe als zoveel mogelijk scholen dat doen. Scholen die nu al met de nieuwe conceptkerndoelen willen werken of zich daarop willen voorbereiden kunnen voor hulp en ondersteuning terecht bij SLO.⁶ Daar kunnen zij informatie krijgen over curriculumontwikkeling op school, het versterken van de basisvaardigheden en over de ontwikkeling van voorbeeldmatige handreikingen en leerlijnen.⁷

In het kader van het Herstelplan Kwaliteit Funderend Onderwijs wordt gewerkt aan de nadere uitwerking van de implementatie voor de nieuwe conceptkerndoelen en de wijze waarop scholen en leraren daarbij ondersteund worden. Uw Kamer ontvangt het Herstelplan voor de zomer van 2025.

Actualisatie examenprogramma's in volle gang

Naast de actualisatie van de kerndoelen is ook de actualisatie van de examenprogramma's voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in volle gang, zodat er straks voor het volledige funderend onderwijs een geactualiseerd en concreet curriculum ligt. Ook wordt de doorlopende leerlijn van de basisschool naar het voortgezet onderwijs hiermee verbeterd. In oktober 2024 zijn de eerste 61 conceptexamenprogramma's (en bijbehorende toelichtingsdocumenten) voor Nederlands, wiskunde havo-vwo, maatschappijleer, moderne vreemde talen, klassieke talen en Friese taal en cultuur gepubliceerd. In maart 2025 zijn daar de conceptexamenprogramma's (en bijbehorende toelichtingsdocumenten) van de natuurwetenschappelijke vakken en van de moderne vreemde talen – compact aan toegevoegd. De eerste tranche start komend schooljaar met het beproeven ervan in de praktijk op school.⁸

Daarnaast werken er momenteel vakvernieuwingscommissies aan ontwikkeling van de examenprogramma's van de verschillende vakken in de clusters bewegen en sport, kunst en cultuur en mens en maatschappij. Deze vakken worden in 2026 in concept opgeleverd.

De wetenschappelijke Curriculumcommissie heeft in december 2024 haar zesde tussenadvies «Examenprogramma's in ontwikkeling» opgeleverd. De commissie heeft geconcludeerd dat de geactualiseerde conceptexamenprogramma's voldoen als structurerende leerplankaders en doet enkele aanbevelingen voor het vervolg. De commissie heeft in december 2024 tevens haar eindadvies opgeleverd, waarin zij in een slotbeschuiving thema's benoemt die meegenomen kunnen worden in het periodieke curriculumonderhoud. Beide adviesrapporten ontvangt u als bijlagen bij deze kamerbrief.

⁶ <https://www.slo.nl/thema/meer/kerndoelen-onderwijs/>

⁷ Met deze brief kom ik tegemoet aan het verzoek van uw Kamer (procedurevergadering 13 maart 2025) om een commissiebrief te ontvangen over de stand van zaken omtrent de kerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde en het tijdspad van invoering.

⁸ Zie voor meer informatie: <https://www.actualisatieexamenprogrammas.nl/proces>

Tot slot

Met alle betrokkenen is een zorgvuldig proces doorlopen, met als resultaat de oplevering van de definitieve conceptkerndoelen voor de leergebieden Nederlands en rekenen en wiskunde en de eerste 61 conceptexamenprogramma's die groot draagvlak hebben in het onderwijsveld en die gebaseerd zijn op de meest recente wetenschappelijke inzichten. Ik wil iedereen die hieraan heeft bijgedragen ontzettend bedanken voor al het werk. Om de ingezette vaart voort te zetten en geen verdere vertraging op te lopen is het van belang dat het Wetsvoorstel Herziening wettelijke grondslagen kerndoelen een spoedige parlementaire behandeling kent. Ik dank uw Kamer alvast voor uw medewerking.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul